

на градското и селското земеделско стопанство е различен въ разнитѣ окрѣжи. За да можемъ да доловимъ и да охарактеризираме тази индивидуалностъ на отдѣлнитѣ окрѣжи, даваме следващото тукъ пресмѣтане. Съпоставяме срѣдния размѣръ на стопанствата по отдѣлнитѣ категории земеделско стопанство въ градскитѣ и въ селскитѣ земеделски стопанства така, че, взимайки срѣдниятъ размѣръ на градското земеделско стопанство за сто, даваме срещу него процентниятъ изразителъ на срѣдния размѣръ на селското земеделско стопанство. Резултатитѣ отъ такова едно съпоставяне даваме въ следващата тукъ

Таблица № 10. Процентенъ изразъ на срѣдния размѣръ на селското земеделско стопанство по отношение къмъ срѣдния размѣръ на градското земеделско стопанство, взетъ за сто.

Tableau № 10. Pourcentage de l'étendue moyenne des exploitations agricoles rurales par rapport à l'étendue moyenne des exploitations agricoles urbaines, cette dernière prise égale à 100.

Окрѣжи Départements	Стопанства Exploitations					
	много дребно très petites	дребно — petites	срѣдно moyennes	едро — grandes	до 300 декари jusqu'à 300 décar.	всичко — en tout
Бургазъ — Bourgas . . .	183·6	136·6	97·3	18·3	385·4	179·0
Варна — Varna	237·8	124·4	92·3	141·1	656·8	567·0
Видинъ — Vidin	134·9	120·6	102·7	54·8	200·5	192·2
Вратца — Vratsa	126·6	127·0	101·6	15·0	226·0	146·9
Кюстендилъ — Kustendil	185·5	121·0	98·0	181·0	307·6	316·1
Пловдивъ — Plovdiv	154·2	120·8	95·0	52·4	247·3	145·3
Плѣвенъ — Pléven	154·7	124·6	100·3	126·2	270·6	268·2
Русе — Roussé	212·0	96·7	97·1	215·0	189·6	189·8
София — Sofia	126·8	123·1	98·1	28·9	189·0	99·6
Ст. Загора — St. Zagora	203·9	115·4	109·1	65·1	385·4	350·0
Търново — Tîrnovo	160·3	132·6	100·4	63·8	347·6	305·6
Хасково — Haskovo	207·1	109·0	106·9	51·2	225·2	186·8
Шуменъ — Choumen	251·1	105·3	101·7	341·1	224·1	223·0
Всичко — Total	175·0	119·9	99·7	31·2	273·0	185·6

Резултатитѣ на тази таблица, струва ни се, заслужаватъ внимание, понеже тѣ ще ни помогнатъ да се ориентираме въ въпроситѣ за икономията и географията на нашето селско стопанство. Ето защо, ще спремъ вниманието на читателя малко по-подробно върху нея.

Като разглеждаме всѣки класъ земеделско стопанство по отдѣлно, забелязваме, че установенитѣ отъ насъ по-горе характеристики за взаимоотношенията на срѣднитѣ размѣри на градското и селското земеделско стопанство за цѣлото Царство запазватъ, изобщо взето, значението си и при разглеждането на сжщия въпросъ по отдѣлни окрѣжи, но наредъ съ това отдѣлни окрѣжи проявяватъ и своя индивидуалностъ. Въ общобългарскитѣ характеристики ние установихме, че въ сравнение съ градското земеделско стопанство селското има по-голямъ срѣденъ размѣръ въ класоветѣ много дребно и дребно стопанства, а по-малкъ срѣденъ размѣръ въ класоветѣ срѣдно и едро стопанство. Таблица № 10 ни дава представа, какви значителни модификации търпи тази обща характеристика въ отдѣлнитѣ окрѣжи. Тѣй, напр., въ класа много дребно стопанство срѣдниятъ размѣръ на сел-

ското земеделско стопанство достига до 175% отъ срѣдния размѣръ на градското земеделско стопанство въ територията на цѣлото Царство. Но отъ тази общодържавна характеристика отдѣлни окрѣжи значително се отклоняватъ; тѣй, най-малкъ срѣденъ размѣръ на селското си земеделско стопанство, който значително се доближава до срѣдния размѣръ на градското земеделско стопанство, показватъ Вратчанскитѣ и Софийскитѣ окрѣжи (126·6% и 126·8%), а максималенъ срѣденъ размѣръ на селското си земеделско стопанство въ сжщия класъ иматъ Шуменскитѣ (251·1%) и Варненскитѣ (237·8%).

Отдѣлни окрѣжи потвърждаватъ дадената по-горе характеристика и въ класа дребно стопанство, освенъ Русенскитѣ окрѣжгъ, въ които срѣдниятъ размѣръ на селското земеделско стопанство е подъ срѣдния размѣръ на градското земеделско стопанство (96·7%). Но и въ останалитѣ окрѣжи, въ които срѣдниятъ размѣръ на селското стопанство надминава срѣдния размѣръ на градското земеделско стопанство, срѣщаме окрѣжи, въ които срѣдниятъ размѣръ на едно селско стопанство е много близко до този на градското (Шуменъ — 105·3%, Хасково — 109·0%), наредъ съ окрѣжитѣ, въ които тѣзи величини значително се отклоняватъ една отъ друга (Бургазъ — 131·6%, Търново — 132·6%). Като сравнимъ помежду имъ тѣзи два класа стопанство, въ които срѣдниятъ размѣръ на селското стопанство надминава градското, не можемъ да не отбележимъ, че селското стопанство въ класа дребно стопанство въ отдѣлни окрѣжи показва много по-голямъ еднородностъ и еднообразие на срѣднитѣ размѣри, отколкото класътъ много дребно стопанство. Въ класа дребно стопанство срѣдниятъ размѣръ на селското стопанство надминава сжщия за градското съ еднаква почти величина въ отдѣлнитѣ окрѣжи и се доближава до общата за цѣлото Царство характеристика, а пъкъ въ класа много дребно стопанство отклоненията между отдѣлнитѣ окрѣжи сж много по-значителни и се изразяватъ съ десетици проценти. Това значи, съ други думи, че въ дребното стопанство срѣдниятъ размѣръ на селското стопанство е много по-хомогенна величина, отколкото въ класа много дребно стопанство.

Ако преминемъ сега къмъ ония класове земеделски стопанства, които се отличаватъ съ противоположната характеристика, т. е. къмъ срѣдното и едро стопанство, виждаме, че въ отдѣлни окрѣжи не само има разлика въ количественитѣ значения, но дори и общодържавната характеристика не е винаги възпроизведена въ отдѣлнитѣ окрѣжи. Тѣй, въ класа срѣдно стопанство седемъ окрѣжи, т. е. повече отъ половината отъ всички окрѣжи, които изследваме, се характеризиратъ съ срѣденъ размѣръ на селското си стопанство, който надминава срѣдния размѣръ на градското, а въ класа едро стопанство такива сж петь окрѣжи.